

Критеријуми оцењивања

Утемељеност самог процеса оцењивања принципијелно извире из Блумове таксономије знања, а формално-садржински се ослања на Правилник о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању, објављен у "Службеном гласнику РС 10/2024".

У уводном делу ћу потцртати начела, навести и дефинисати основне појмове процеса оцењивања (оцена, критеријум, сврхе, предмет, врсте, поступак, обавештавање, евиденција).

Када су питању писмене провере знања ослањам се на скалу која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене:
Проценат тачних одговора:

од 85%-до 100%	одличан (5)
од 70%-до 85%	врло добар (4)
Од 55%-70%	добар (3)
од 40%-55%	довољан (2)
испод 40%	недовољан (1)

Оцена

Оценом се изражава:

- 1) оствареност циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа, достизање исхода и степена развијености компетенција у току савладавања програма предмета;
- 2) ангажовање ученика у настави и ваннаставним активностима;
- 3) напредовање у односу на претходни период;
- 4) препорука за даље напредовање ученика.

Бројчане оцене су: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1). Описне оцене су успешан и веома успешан (Грађанско васпитање) и задовољава, добар и истиче се (Верска настава).

Ученику се може повећати оцена из предмета због афирмативног односа према настави, ваннаставним активностима или друштвеном ангажману.

Сврха и принципи оцењивања

Наставник се руководи следећим принципима при оцењивању:

- 1) поузданост: означава усаглашеност оцене са утврђеним, јавним и прецизним критеријумима оцењивања;
- 2) ваљаност: оцена исказује ефекте учења (оствареност исхода, ангажовање и напредовање ученика);
- 3) разноврсност начина оцењивања, како би се осигурала ваљаност, поузданост и објективност оцена;
- 4) редовност обезбеђује континуитет у информисању ученика о њиховој ефикасности у процесу учења;
- 5) оцењивање без дискриминације;

б) уважавање индивидуалних разлика.

Предмет и врсте оцењивања

Оцена је описна и бројчана. Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем. Формативно оцењивање, у смислу ових критеријума, јесте редовно и планско прикупљање релевантних података о напредовању ученика, постизању прописаних исхода и циљева и постигнутој степену развоја компетенција ученика. Сумативно оцењивање, у смислу ових критеријума, јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине, модула или за класификациони период из предмета и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су (изузев изборних и алтернативних предмета) бројчане и уносе се у дневник рада, а могу бити унете и у педагошку документацију.

Начин и поступак оцењивања

Ради планирања рада и даљег праћења напредовања ученика, наставник на почетку школске године процењује степен развијености компетенција ученика у оквиру одређене области. Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника, које наставник бира у складу с критеријумима оцењивања и прилагођава потребама и развојним специфичностима ученика.

Закључна оцена је бројчана или/и описна и утврђује се на основу свих оцена од почетка школске године и сагледавања развоја, напредовања и ангажовања ученика и прикупљених података у педагошкој документацији наставника.

Закључна оцена за успех из предмета може изузетно да буде и највећа појединачна оцена уписана у дневник, добијена било којом техником провере постигнућа.

Закључна оцена за успех из предмета не може да буде мања од:

- 1) одличан (5), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена најмање 4,50;
- 2) врло добар (4), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 3,50 до 4,49;
- 3) добар (3), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 2,50 до 3,49;
- 4) довољан (2), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 1,50 до 2,49.

Закључна оцена за успех из предмета је недовољан (1), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена мања од 1,50.

Закључна оцена за успех из изборних предмета (Верска настава и Грађанско васпитање), где се оцењивање врши описно, може да следи аналогију и дух критеријума бројчаног оцењивања. С тим да овде нема недовољне оцене.

Обавештавање о оцењивању

На почетку школске године ученици, родитељи, односно старатељи се обавештавају о критеријумима, начину, поступку, динамици, распореду оцењивања и доприносу појединачних оцена закључној оцени.

Евиденција о успеху ученика

Наставник у поступку оцењивања прикупља и бележи податке о постигнућима ученика, процесу учења, напредовању и развоју ученика током године у дневнику рада и својој педагошкој документацији.

Критеријуми описног оцењивања за предмет Грађанско васпитање

Овај изборни предмет поред сазнајне, треба да развије и моралну димензију ученикове личности. Избор се заснива на добровољности и афинитетима, садржаји се усвајају практиковањем и осећањима, а исходи су усмерени на грађанску заједницу . Ипак, и овде постоје одређени нивои знања (битни појмови и начела, организациони или догматски поредак, савест и обичајност, грађанске процедуре) који се могу вредновати. Недовољне оцене међутим нема, мада уколико ученик није редовно долазио на наставу може бити неоцењен. Све неведено треба да резултира описном оценом;

„успешан“, „веома успешан“;

а)Оцену „успешан“ добија ученик који редовно долази на часове, учествује у групном раду и радионицама, показује интересовање и жељу да развија грађанску свест, толеранцију према чланима групе.

б)Оцену „веома успешан“ добија ученик који је креативан у заједничким програмима, усваја одређена знања, процедуре и вредности грађанског друштва. Такође, је активан у ваннаставним активностима, сарадња са друштвеним институцијама, представе, изложбе, музејске поставке.